

Od redakcji

Wyniki badań dwóch pierwszych artykułów prezentowanego pierwszego numeru półrocznika „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego” z 2025 r. powstały na bazie inspiracji nauczaniem papieża Franciszka, który zmarł 21 kwietnia 2025 r. Obydwa teksty są z obszaru etyki teologicznej i wyrażają bogactwo myśli papieża z Argentyny, którego nauczanie stanowi istotny wkład w rozwój katolickiej teologii moralnej.

Pierwszy z tekstów uzasadnia, że adhortacja *Amoris laetitia* papieża Franciszka prowadzi ku metodologicznej i antropologicznej integracji katolickiej etyki społecznej i seksualnej. Autorzy omawiają wybrane aspekty antropologiczne i metodologiczne w *Populorum progressio* i katolickiej nauce społecznej oraz nauczaniu na temat seksualności i na tej podstawie wykazują, w jaki sposób *Amoris laetitia* integruje i rozwija elementy zarówno społecznej, jak i seksualnej metodologii oraz antropologii katolickiej.

Przedmiotem kolejnego artykułu są impulsy w nauczaniu papieża Franciszka dla katolickiej etyki relacji, która współcześnie coraz powszechniej cechuje katolickie ujęcia w obszarze etyki seksualnej. Autor omawia trzy kluczowe kwestie w rozumieniu etyki relacji, zawarte w nauczaniu papieża z Argentyny, do których zaliczył: pozytywne rozumienie seksualności związane z dziełem stwórczym, realistyczne ujęcie teologii ciała oraz przejście z ujęcia normatywnego w kierunku koncepcji opartej na personalizmie.

Artykuł z obszaru współczesnej refleksji bioetycznej analizuje problematykę *homo faber* – nowoczesnego człowieka jako pana natury i samego siebie – oraz jego reakcję na tajemnicę śmierci. Autor uzasadnia, że zarówno pragnienie nieograniczonego przedłużania życia, jak również działania zmierzające do przyspieszenia śmierci przez eutanazję odzwierciedlają ten sam technokratyczny impuls oraz postulują relacyjne i holistyczne podejście do umierania, zakorzenione w chrześcijańskiej antropologii i ukierunkowane na osobistą pełnię oraz duchowe przygotowanie do śmierci.

Przedmiotem kolejnego tekstu z obszaru etyki teologicznej jest popularna w katolickiej teologii kategoria powołania. Autor analizuje jej znaczenie normatywne, krytycznie prezentuje podstawy teologiczne, zwraca uwagę na problematyczne

konsekwencje teoretyczne i praktyczne oraz podaje zarys propozycji podstaw odpowiedzialnej teologii powołania.

Artykuł z obszaru nauk o liturgii dotyczy zagadnienia używania pontyfikaliów przez prezbiterów bez godności biskupiej, którzy cieszą się w Kościele jakąś szczególną jurysdykcją. Autor omawia przyczyny odnowy dyscypliny kościelnej w tym obszarze, dokumenty, na mocy których została zmodyfikowana praktyka używania pontyfikaliów, oraz współczesny stan prawno-liturgiczny.

Artykuł z obszaru historii Kościoła przedstawia początki chrześcijaństwa w Opolu oraz związane z tym legendy dotyczące obecności w tym mieście św. Wojciecha i relikwii Krzyża Świętego. Pomimo braku jednoznacznego potwierdzenia tych informacji w źródłach średniowiecznych autor, opowiadając się za prawdopodobną hipotezą, dowodzi ich prawdziwości na podstawie braku podważenia ich prawdziwości w śląskiej historiografii i nowożytnych kronikach.

Kolejny tekst stanowi kontynuację opublikowanej w poprzednim numerze pierwszej części dziejów klasztoru Dominikanek w Budzie (1252–1637). Pomyślność tej królewskiej fundacji zniweczyła inwazja turecka na Węgry w XVI w. i tułaczka konwentu do Wielkiego Waradyna, Trnawy i Pozsony, gdzie w 1637 r. zmarła ostatnia mniszka dominikańska, Barbara Verebély, kończąc dzieje najznakomitszego z węgierskich klasztorów.

Przedmiotem artykułu z zakresu historii okresu międzywojennego jest sprawa powołania po I wojnie światowej diecezji opolskiej z biskupem-Polakiem oraz utworzenia Polskiej Akademii Duchownej. Autor prezentuje zagadnienia poruszane w śląskiej prasie w czasie burzliwych kampanii wyborczych do sejmu krajowego i ogólnoniemieckiego parlamentu oraz odpowiada na pytanie, czy inicjatywa ta miała szanse realizacji.

Kolejny tekst jest prezentacją postaci ks. Georga Hertela, który od 1936 r. w Opolu zajmował się pracą katechetyczną oraz duszpasterską, a w 1942 r. przejął obowiązki kapelana siostr franciszkanek szpitalnych i ich podopiecznych w Szpitalu św. Wojciecha, a w 1945 r. został zastrzelony przez żołnierza Armii Czerwonej, wkraczającej do Opola. Autor ukazuje kapłana jako męczennika z czasów II wojny światowej oraz osobę godną podjęcia starań zmierzających do procesu beatyfikacyjnego.

Dwa ostatnie teksty dotyczą problematyki muzykologii i organoznawstwa. Pierwszy z tych tekstów jest uzupełnieniem wiedzy o życiu i działalności Hugo Krebsa – organmistrza kojarzonego ze świdnickim środowiskiem. Autor przedstawia osobę, która na początku XX w. w Opolu przez wiele lat zajmowała się drobnymi naprawami organów oraz opieką nad tymi instrumentami.

Treści ostatniego artykułu naukowego dotyczą zabytków sztuki organmistrzowskiej, znajdujących się na terenie parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i św. Maternusa w Lubomierzu. Autor prezentuje zagadnienie z perspektywy historycznej, przedstawiając wydarzenia związane z instrumentami tej parafii na tle zarysu historii miejscowości i znajdujących się tam kościołów.

Dział *Materiały – Recenzje – Sprawozdania* zawiera kilka tekstów. Pierwszy z nich to recenzja książki na temat teologii powołania małżeńskiego, autorstwa Tima Zeelena. Kolejna recenzja prezentuje książkę z pogranicza biblistyki i literaturoznawstwa autorstwa Edwarda Jakiela. Publikacja Czesława Deptuły na temat mitu genezy Polski jako europejskiego państwa w oparciu o informacje zawarte w *Kronice* Galla Anonima jest przedmiotem kolejnej recenzji. Kolejny tekst recenzyjny omawia monografię na temat 25-lecia diecezji kaliskiej. Ostatnie dwa teksty prezentowanego numeru półrocznika to sprawozdania. Pierwsze z nich dotyczy wyjazdu studyjnego profesorów i studentów Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego do Indii w lutym 2025 r., a drugie międzynarodowej konferencji naukowej na temat *Drogi pojednania między ludźmi i narodami*, która odbyła się na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego w dniach 29–31 V 2025 r.

